

№ Φ092.22/5143

**ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ ΤΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ ΤΟΥ
ΑΝΘΡΩΠΟΥ**

ΠΡΩΤΟ ΤΜΗΜΑ

Υπόθεση   **È È**   **και λοιποί**

Κατά

Ελλάδας

(Προσφυγή υπ'αρ. 45830/08)

Απόφαση

Στρασβούργο, 11 Ιουλίου 2013

Η απόφαση αυτή είναι οριστική. Μπορεί να επέλθουν μερικές αλλαγές ως προς την μορφή.

No Φ092.22/5143

Στην υπόθεση Έ Έ και λοιποί κατά Ελλάδας,

Το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου (Πρώτο Τμήμα), συνεδριάζοντας σε Επιτροπή αποτελούμενη από τους:

Elisabth Steiner, Πρόεδρο,

Λίνο-Αλέξανδρο Σισιλιάνο,

Ksenija Turkovic, Δικαστές,

Και με τον André Wampach, Αναπληρωτή Γραμματέα Τμήματος,

Αφού διασκέφθηκε σε Συμβούλιο στις 18 Ιουνίου 2013,

Εξέδωσε την ακόλουθη απόφαση, που υιοθετήθηκε την ημερομηνία αυτή:

ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ

1. Η υπόθεση προέκυψε μετά από την προσφυγή υπ'αρ. 45830/08 που ασκήσανε κατά της Ελληνικής Δημοκρατίας εβδομήντα εννέα έλληνες υπήκοοι («οι προσφεύγοντες») στις 16 Σεπτεμβρίου 2008 σύμφωνα με το άρθρο 34 της Σύμβασης Προστασίας των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων και των Θεμελιωδών Ελευθεριών («η Σύμβαση»).

2. Τους προσφεύγοντες εκπροσωπούσε η δικηγόρος Αθηνών κ. Α. Γιαννοπούλου. Την Ελληνική Κυβέρνηση («η Κυβέρνηση») εκπροσώπησαν οι πληρεξούσιοί της, η κ. Δεδούση, Πάρεδρος του Νομικού Συμβουλίου του κράτους και ο κ. Χ.Πουλάκος, δικαστικός αντιπρόσωπος του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους.

3. Στις 22 Ιουνίου 2010 η προσφυγή κοινοποιήθηκε στην Κυβέρνηση.

ΩΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΟ

ΤΑ ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΑ ΠΕΡΙΣΤΑΤΙΚΑ ΤΗΣ ΥΠΟ ΚΡΙΣΗ ΥΠΟΘΕΣΗΣ

№ Φ092.22/5143

4. Οι εκατόν εξήντα εννέα προσφεύγοντες είναι αγροφύλακες ή κληρονόμοι αγροφυλάκων. Ως αγροφύλακες, οι δικαιούχοι των κληρονομών και οι υπόλοιποι προσφεύγοντες («οι ενδιαφερόμενοι») είχαν το καθεστώς των τοπικών δημοσίων υπαλλήλων και υπαγόntonταν στο Υπουργείο Δημοσίας Τάξης.
5. Στις 26 Σεπτεμβρίου 1996, οι ενδιαφερόμενοι προσέφυγαν στο Διοικητικό Πρωτοδικείο Αθηνών με αγωγή αποζημίωσης κατά του Δημοσίου. Ζητούσαν το ποσό των 475 € περίπου καθένας τους ως επίδομα επί του μισθού τους.
6. Στις 30 Ιουνίου 1998, το Διοικητικό Πρωτοδικείο με προδικαστική απόφαση ανέβαλε την εξέταση της υπόθεσης έως ότου προσκομίσουν οι ενδιαφερόμενοι τα έγγραφα που έλειπαν από τον φάκελό τους. Η νέα εκδίκαση της υπόθεσης έγινε στις 19 Φεβρουαρίου 1999.
7. Στις 30 Ιουνίου 1999, το Διοικητικό Πρωτοδικείο Αθηνών έκανε δεκτό το αίτημά τους (απόφαση υπ'αρ. 2570/1999) και επιδίκασε στον καθένα τους το ποσό των 475 ευρώ.
8. Στις 10 Φεβρουαρίου 2000 το Δημόσιο άσκησε έφεση.
9. Στις 25 Μαΐου 2005, το Διοικητικό Εφετείο απέρριψε την έφεση και επιβεβαίωσε την εφεσιβληθείσα απόφαση (απόφαση 6330/2005).
10. Στις 4 Οκτωβρίου 2005, το Δημόσιο άσκησε αναίρεση. Στις 30 Μαΐου 2008, το Έκτο Τμήμα του Συμβουλίου της Επικρατείας έκρινε ότι, σύμφωνα με την σχετική νομοθεσία, δεν μπορούσε να εξετάσει την υπόθεση, αφού το Δημόσιο δεν είχε προσθέσει στην αναίρεσή του θετική γνωμοδότηση του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους. Το Συμβούλιο της Επικρατείας διέταξε την παραπομπή της υπόθεσης στο Διοικητικό Πρωτοδικείο Αθηνών για να αρχειοθετηθεί (απόφαση 310/2008).

No Φ092.22/5143

11. Τα ποσά που επιδικάσθηκαν, καταβλήθηκαν στους προσφεύγοντες μετά την απόφαση του Συμβουλίου της Επικρατείας.

ΩΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΔΙΚΑΙΟ

I. ΠΡΟΚΑΤΑΡΚΤΙΚΕΣ ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

12. Το Δικαστήριο υπενθυμίζει ότι το άρθρο 34 της Σύμβασης ορίζει ότι «Το Δικαστήριο μπορεί να επιληφθεί της εξέτασης προσφυγής που υποβάλλεται από κάθε φυσικό πρόσωπο, (...), που ισχυρίζεται ότι είναι θύμα παραβίασης, από ένα από τα Υψηλά Συμβαλλόμενα Μέρη, των δικαιωμάτων που αναγνωρίζονται στη Σύμβαση ή στα Πρωτόκολλά της.» Έτσι, συνάγεται ότι για να πληρεί τις προϋποθέσεις που τίθενται από την διάταξη αυτή, κάθε προσφεύγων πρέπει να είναι σε θέση να αποδείξει ότι τον αφορά προσωπικά η παραβίαση ή οι παραβιάσεις της Σύμβασης που επικαλείται. Έτσι, η έννοια του θύματος πρέπει, κατ' αρχήν να ερμηνεύεται αυτόνομα και ανεξάρτητα από εθνικές έννοιες όπως αυτές που αφορούν το έννομο συμφέρον ή τη νομιμοποίηση του ενδιαφερομένου (βλ. ιδίως *Sanles Sanles κατά Ισπανίας*, (απόφ.) αρ. 483555/99, CEDH 2000-XI).

13. Το Δικαστήριο έχει δεχτεί επανειλημμένως άτομα που είναι κατά κάποιο τρόπο συγγενείς να υπεισέρχονται στην θέση του προσφεύγοντος που έχει διεξάγει όλη την εθνική διαδικασία και πέθανε αφού κατέθεσε προσφυγή ενώπιον του Δικαστηρίου (*X κατά Γαλλίας*, απόφαση της 31^{ης} Μαρτίου 1992, σειρά Α, αρ. 234-C, σελ. 89, §26, *Dalban κατά Ρουμανίας* [GC], αρ. 28114/95, §39, CEDH 1999-VI, *Malhous κατά Τσεχικής Δημοκρατίας*, (αποφ.), αρ. 33071/96, CEDH 2000-XII).

14. Το Δικαστήριο εξέτασε επίσης υποθέσεις όπου το θύμα απεβίωσε κατά την διάρκεια της εθνικής διαδικασίας και πριν την άσκηση της προσφυγής. Σε τέτοιες υποθέσεις το Δικαστήριο εξετάζει εάν οι συγγενείς ή οι κληρονόμοι του αποθανόντος μπορούν οι ίδιοι να ισχυριστούν ότι είναι

No Φ092.22/5143

θύματα της επικαλούμενης παραβίασης (*Fairfield και λοιποί κατά Ηνωμένου Βασιλείου* (αποφ.), αρ. 24790/04, CEDH 2005-VI, *Γεωργία Μακρή και άλλοι κατά Ελλάδα*ς, (αποφ.), αρ. 5977/03, 24 Μαρτίου 2005).

15. Το Δικαστήριο σημειώνει ότι οι κληρονόμοι του È È (προσφεύγοντες υπ'αρ. 5,6), του È È (προσφεύγοντες υπ'αρ. 22, 23), του È È προσφεύγοντες υπ'αρ. 24,25,26,27), του È È προσφεύγων υπ'αρ. 59), του È È (προσφεύγων υπ'αρ. 76), του È È (προσφεύγοντες υπ'αρ. 88, 89, 90, 91), του È È (προσφεύγοντες υπ'αρ. 92, 93, 94), του È È (προσφεύγοντες υπ'αρ. 97, 98, 99, 100, 101), του È È (προσφεύγοντες υπ'αρ. 106, 107, 108), του È È (προσφεύγοντες υπ'αρ. 121, 122, 123, 124), του È È (προσφεύγοντες υπ'αρ. 128, 129, 130, 131, 132), του È È (προσφεύγοντες υπ'αρ. 137, 138, 139, 140), του È È (προσφεύγοντες υπ'αρ. 149, 150, 151, 152), και του È È (προσφεύγοντες υπ'αρ. 164, 165, 166) δεν αποδεικνύουν ότι συμμετείχαν στο όνομά τους στην εθνική διαδικασία που αποτελεί το αντικείμενο της παρούσας προσφυγής ούτε ότι παρενέβησαν ως κληρονόμοι στην διαδικασία μετά τον θάνατο των δικαιοπαρόχων τους.

16. Κατόπιν τούτου, το Δικαστήριο αποφασίζει να κηρύξει την προσφυγή απαράδεκτη ως προς τους προσφεύγοντες υπ'αρ. 5, 6, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 59, 76, 88, 89, 90, 91, 92, 93, 94, 97, 98, 99, 100, 101, 106, 107, 108, 121, 122, 123, 124, 128, 129, 130, 131, 132, 137, 138, 139, 140, 149, 150, 151, 152, 164, 165, 166.

B. Η εξέταση του νέου κριτηρίου του παραδεκτού

17. Στις παρατηρήσεις της η Κυβέρνηση υποστηρίζει ότι η προσφυγή θα πρέπει να κηρυχθεί απαράδεκτη κατ' εφαρμογή του νέου κριτηρίου που

No Φ092.22/5143

προβλέπεται από το άρθρο 35§3 (β) της Σύμβασης, όπως τροποποιήθηκε με το Πρωτόκολλο αρ. 14, σύμφωνα με το οποίο, το Δικαστήριο μπορεί να κηρύξει απαράδεκτη μια προσφυγή εφόσον «ο προσφεύγων δεν έχει υποστεί σημαντική ζημία, εκτός εάν η τήρηση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων που προστατεύονται από την Σύμβαση και τα Πρωτόκολλά της απαιτούν εξέταση της προσφυγής εις βάθος και υπό τον όρο να μην απορριφθεί για τον λόγο αυτό καμία υπόθεση που δεν έχει εξεταστεί δεόντως από ένα εθνικό δικαστήριο».

18. Οι προσφεύγοντες ισχυρίζονται ότι η αρχή «*de minimis non curat praetor*» δεν μπορεί να εφαρμοστεί στην υπό κρίση υπόθεση. Ως προς αυτό υποστηρίζουν ότι δεδομένης της προσωπικής τους κατάστασης και της οικονομικής κατάστασης της χώρας, το ποσό των 475 ευρώ που διακυβεύεται δεν είναι αμελητέο.

19. Το Δικαστήριο δέχεται ότι η διάταξη που θεσπίστηκε με το Πρωτόκολλο υπ'αρ. 14 προβλέπει νέο όρο παραδεκτού σε συνδυασμό με δύο ρήτρες διασφάλισης. Σύμφωνα με το άρθρο 35§3 (β), το Δικαστήριο θα πρέπει να ελέγξει εάν οι προσφεύγοντες υπέστησαν «σημαντική ζημία» και, σε αρνητική περίπτωση, να ελέγξουν αν δεν ισχύει καμία από τις δύο ρήτρες διασφάλισης.

20. Το Δικαστήριο σημειώνει ότι το οικονομικό διακύβευμα της διαφοράς ήταν σχετικά χαμηλό, και ότι κανένα στοιχείο του φακέλου δεν δείχνει ότι οι προσφεύγοντες βρίσκονταν σε τέτοια οικονομική κατάσταση που η έκβαση της διαφοράς να έχει σημαντικές επιπτώσεις στην προσωπική τους ζωή. Λαμβάνοντας υπόψη τη νομολογία του επί του θέματος (*È κατά Ελλάδα*, (déc.), αρ. 52036/09, 20 Σεπτεμβρίου 2011), το Δικαστήριο θεωρεί ότι το ποσό αυτό από οικονομικής άποψης είναι ικανό να θέσει σε εφαρμογή το νέο κριτήριο του παραδεκτού. Ωστόσο, υπό το φως της ερμηνευτικής νομολογίας περί της δεύτερης ρήτρας διασφάλισης (*Dudek c.*

No Φ092.22/5143

Allemagne, (déc.), αρ. 12977/09 και λοιποί, 23 Νοεμβρίου 2010), και λαμβάνοντας υπόψη την απουσία στο εθνικό δίκαιο κατά την εποχή των πραγματικών περιστατικών, προσφυγής που να δίνει την δυνατότητα στους προσφεύγοντες να παραπονεθούν για την διάρκεια της διαδικασίας, το Δικαστήριο θεωρεί ότι η υπόθεση δεν εξετάστηκε δεόντως από το εθνικό δικαστήριο.

21. Επειδή το νέο κριτήριο παραδεκτού του άρθρου 35 της Σύμβασης εφαρμόζεται μόνον όταν οι τρεις προϋποθέσεις εφαρμογής του συντρέχουν σωρευτικά, το Δικαστήριο συνάγει ότι η ένσταση λόγω απουσίας σημαντικής ζημίας πρέπει να απορριφθεί.

22. Το Δικαστήριο διαπιστώνει, επίσης, ότι η προσφυγή δεν είναι προδήλως αβάσιμη, υπό την έννοια του άρθρου 35§3 της Σύμβασης. Κρίνει επίσης ότι δεν αντίκειται σε κανένα άλλο λόγο απαραδέκτου. Επομένως, θα πρέπει να κηρυχθεί παραδεκτή.

II. ΩΣ ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΕΠΙΚΑΛΟΥΜΕΝΗ ΠΑΡΑΒΙΑΣΗ ΤΟΥ ΑΡΘΡΟΥ 6§ 1 ΤΗΣ ΣΥΜΒΑΣΗΣ.

23. Οι προσφεύγοντες υποστηρίζουν ότι η διάρκεια της διαδικασίας παραβίασε την αρχή της «λογικής προθεσμίας» όπως αυτή προβλέπεται στο άρθρο 6§1 της Σύμβασης το οποίο προβλέπει τα εξής:

«Παν πρόσωπον έχει δικαίωμα όπως η υπόθεσίς του δικασθή (...) εντός λογικής προθεσμίας υπό δικαστηρίου, (...) το οποίον θα αποφασίση (...) επί των αμφισβητήσεων επί των δικαιωμάτων και υποχρεώσεων του αστικής φύσεως (...).»

24. Η υπό κρίση περίοδος άρχισε στις 26 Σεπτεμβρίου 1996 με την προσφυγή στο Διοικητικό Πρωτοδικείο Αθηνών και έληξε στις 30 Μαΐου 2008 με την υπ'αρ. 310/2008 απόφαση του Συμβουλίου της Επικρατείας.

No Φ092.22/5143

Επομένως διήρκεσε έντεκα έτη και οκτώ μήνες περίπου για τρεις βαθμούς δικαιοδοσίας.

A. Ως προς το παραδεκτό

25. Το Δικαστήριο διαπιστώνει ότι η αιτίαση αυτή δεν είναι προδήλως αβάσιμη υπό την έννοια του άρθρου 35§3 (α) της Σύμβασης. Το Δικαστήριο κρίνει επίσης ότι δεν αντίκειται σε κανένα άλλο λόγο απαραδέκτου. Επομένως θα πρέπει να κηρυχθεί παραδεκτή.

B. Ως προς την ουσία

26. Η Κυβέρνηση υποστηρίζει ότι τα δικαστήρια αποφάσισαν εντός προθεσμίας που δεν μπορεί να χαρακτηριστεί ως μη λογική, λαμβανομένων υπόψη του αριθμού των σταδίων της διαδικασίας και του πολύπλοκου χαρακτήρα της υπόθεσης. Επικαλείται την αναβολή της υπόθεσης ενώπιον του Διοικητικού Πρωτοδικείου για να μπορέσουν να προσκομίσουν οι προσφεύγοντες τα συμπληρωματικά έγγραφα. Επικαλείται επίσης το ότι το Έκτο Τμήμα του Συμβουλίου της Επικρατείας έπρεπε να αναστείλει την εξέταση της υπόθεσης περιμένοντας να αποφανθεί η Ολομέλεια, η οποία επιλήφθηκε του θέματος επ' ευκαιρία άλλης υπόθεσης, επί καθοριστικού θέματος. Η Κυβέρνηση επικαλείται τέλος το ότι οι προσφεύγοντες δεν παραστάθηκαν στην δικάσιμο ενώπιον του Διοικητικού Πρωτοδικείου Αθηνών.

27. Οι προσφεύγοντες αμφισβητούν την θέση της Κυβέρνησης υποστηρίζοντας ότι το ότι δεν παρευρέθηκαν στις δικασίμους δεν μειώνει την υλική και ηθική ζημία που υπέστησαν λόγω της διάρκειας της διαδικασίας.

28. Το Δικαστήριο υπενθυμίζει ότι ο λογικός χαρακτήρας της διάρκειας μιας διαδικασίας κρίνεται σύμφωνα με τις πραγματικά περιστατικά της υπό κρίση υπόθεσης και με βάση κριτήρια που έχει καθιερώσει η νομολογία

No Φ092.22/5143

του, και ιδίως τον περίπλοκο χαρακτήρα της υπόθεσης, την συμπεριφορά του προσφεύγοντος και των αρμοδίων αρχών, καθώς και το διακύβευμα της διαφοράς για τους ενδιαφερόμενους (βλ. μεταξύ πολλών άλλων, *Frydlender κατά Γαλλίας* [GC], αρ. 30979/96, §43, CEDH 2000-VII).

29. Το Δικαστήριο έχει εξετάσει επανειλημμένως υποθέσεις που εγείρουν θέματα παρόμοια με αυτό της υπό κρίση υπόθεσης και διαπίστωσε την παραβίαση του άρθρου 6§1 της Σύμβασης (βλ. προαναφερθείσα *Frydlender*).

30. Στην υπό κρίση υπόθεση, το Δικαστήριο σημειώνει ότι το Διοικητικό Εφετείο χρειάστηκε περίπου πέντε έτη και τρεις μήνες για να αποφασίσει για την έφεση του Δημοσίου (από τις 10 Φεβρουαρίου 2005 ως τις 25 Μαΐου 2005). Εξάλλου, ακόμα και εάν μέρος της διάρκειας της επίδικης διαδικασίας μπορεί να εξηγηθεί από τεχνικής άποψης από τις καθυστερήσεις που επικαλείται η Κυβέρνηση, το Δικαστήριο δηλώνει και πάλι ότι το Κράτος δεν αποδεσμεύτηκε από την υποχρέωση που έχει σύμφωνα με το άρθρο 6 να οργανώσει το δικαϊκό του σύστημα έτσι ώστε τα δικαστήρια να μπορούν να εγγυηθούν στον καθένα το δικαίωμα του να πετύχει οριστική απόφαση επί των αμφισβητήσεων επί των δικαιωμάτων και υποχρεώσεων του αστικής φύσεως εντός λογικής προθεσμίας (βλ. μεταξύ πολλών άλλων, *Duclos c. France*, απόφαση της 17^{ης} Δεκεμβρίου 1996, *Recueil des arrêts et décisions* 1996-VI, p. 2181, §55 και *Comingersoll S.A. c. Portugal* [GC], αρ. 35382/97, §24, CEDH 2000-IV).

31. Λαμβάνοντας υπόψη τη νομολογία του επί του θέματος, το Δικαστήριο θεωρεί ότι στην υπό κρίση υπόθεση η διάρκεια της επίδικης διαδικασίας είναι υπερβολική και δεν ανταποκρίνεται στην απαίτηση της «λογικής προθεσμίας».

32. Επομένως, υπήρξε παραβίαση του άρθρου 6§1.

No Φ092.22/5143

III. ΩΣ ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΕΠΙΚΑΛΟΥΜΕΝΗ ΠΑΡΑΒΙΑΣΗ ΤΟΥ ΑΡΘΡΟΥ
13 ΤΗΣ ΣΥΜΒΑΣΗΣ

33. Οι προσφεύγοντες παραπονούνται επίσης για το ότι στην Ελλάδα δεν υπάρχει καμία πραγματική προσφυγή για να παραπονεθούν για την υπερβολική διάρκεια της διαδικασίας. Επικαλούνται το άρθρο 13 της Σύμβασης, το οποίο είναι διατυπωμένο ως εξής:

«Παν πρόσωπον του οποίου τα αναγνωριζόμενα εν τη παρούση Συμβάσει δικαιώματα και ελευθερία παρεβιάσθησαν, έχει το δικαίωμα πραγματικής προσφυγής ενώπιον εθνικής αρχής, έστω και άν η παραβίασις διεπράχθη υπό προσώπων ενεργούντων εν τη εκτελέσει των δημοσίων καθηκόντων του.»

A. Ως προς το παραδεκτό

34. Το Δικαστήριο διαπιστώνει ότι η αίτηση αυτή δεν είναι προδήλως αβάσιμη υπό την έννοια του άρθρου 35§3 (α) της Σύμβασης. Το Δικαστήριο κρίνει επίσης ότι δεν αντίκειται σε κανένα άλλο λόγο απαραδέκτου. Επομένως θα πρέπει να κηρυχθεί παραδεκτή.

B. Ως προς την ουσία

35. Το Δικαστήριο υπενθυμίζει ότι το άρθρο 13 εγγυάται μια πραγματική προσφυγή ενώπιον εθνικής αρχής που να επιτρέπει στον ενδιαφερόμενο να παραπονεθεί για την παραβίαση της υποχρέωσης που προβλέπεται από το άρθρο 6 §1 ως προς την εκδίκαση των υποθέσεων εντός λογικής προθεσμίας (βλ. *Kudla κατά Πολωνίας* [GC], αρ. 30210/96, §156, CEDH 2000-XI).

36. Εξάλλου το Δικαστήριο είχε ήδη την ευκαιρία να διαπιστώσει ότι η ελληνική έννομη τάξη δεν προσέφερε στους ενδιαφερομένους πραγματική

No Φ092.22/5143

προσφυγή υπό την έννοια του άρθρου 13 της Σύμβασης που να τους επιτρέπει να παραπονεθούν για την διάρκεια της διαδικασίας (*Κόντη-Αρβανίτη κατά Ελλάδα*, αρ. 53401/99, §§29-30, 10 Απριλίου 2003 και *Τσουκαλάς κατά Ελλάδα*, αρ. 12286/08, §§37-43, 22 Ιουλίου 2010).

37. Το Δικαστήριο διαπιστώνει ότι στις 12 Μαρτίου 2012 δημοσιεύθηκε ο Νόμος υπ' αρ. 4055/2012 περί «Δίκαιης δίκης και εύλογης διάρκειας αυτής», ο οποίος τέθηκε σε ισχύ στις 2 Απριλίου 2012. Τα άρθρα 53 και επόμενα του νόμου αυτού καθιερώνουν μια νέα προσφυγή που επιτρέπει στους ενδιαφερομένους να παραπονεθούν για την διάρκεια κάθε βαθμίδας της διοικητικής δίκης εντός εξάμηνης προθεσμίας από την ημερομηνία της δημοσίευσης της σχετικής απόφασης. Ωστόσο το Δικαστήριο παρατηρεί ότι ο νόμος αυτός δεν έχει αναδρομική ισχύ. Συνεπώς, δεν προβλέπει μια τέτοια προσφυγή για τις υποθέσεις που έχουν ήδη ολοκληρωθεί έξι μήνες πριν την έναρξη ισχύος του.

38. Στην υπό κρίση υπόθεση, η διαδικασία ολοκληρώθηκε στις 30 Μαΐου 2008, δηλαδή πάνω από έξι μήνες πριν την έναρξη ισχύος του Νόμου υπ'αρ. 4055/2012. Ως εκ τούτου, το Δικαστήριο θεωρεί ότι υπήρξε παραβίαση του άρθρου 13 της Σύμβασης λόγω της απουσίας στο εθνικό δίκαιο, κατά την εποχή των πραγματικών περιστατικών, προσφυγής που θα είχε επιτρέψει στους προσφεύγοντες να δουν την υπόθεσή τους να εκδικάζεται εντός λογικής προθεσμίας, υπό την έννοια του άρθρου 6 §1 της Σύμβασης.

IV. ΩΣ ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΟΥ ΑΡΘΡΟΥ 41 ΤΗΣ ΣΥΜΒΑΣΗΣ

39. Σύμφωνα με το άρθρο 41 της Σύμβασης,

«Εάν το Δικαστήριο κρίνει ότι υπήρξε παραβίαση της Σύμβασης ή των Πρωτοκόλλων της, και αν το εσωτερικό δίκαιο του Υψηλού Συμβαλλόμενου Μέρους δεν επιτρέπει παρά μόνο

No Φ092.22/5143

ατελή εξάλειψη των συνεπειών της παραβίασης αυτής, το Δικαστήριο χορηγεί, εφόσον είναι αναγκαίο, στον παθόντα δίκαιη ικανοποίηση.»

A. Ζημία

40. Οι προσφεύγοντες ζητούν το ποσό των 6.000€ καθένας για την ηθική βλάβη που υπέστησαν λόγω της διάρκειας της διαδικασίας.

41. Η Κυβέρνηση υποστηρίζει ότι το αίτημα αυτό είναι υπερβολικό και αδικαιολόγητο και καλεί το Δικαστήριο να το απορρίψει.

42. Το Δικαστήριο υπενθυμίζει ότι έχει κρίνει επανειλημμένως απαράδεκτες προσφυγές που αφορούν την διάρκεια της εθνικής διαδικασίας, λόγω της απουσίας εύλογης αναλογικότητας ανάμεσα στο διακύβευμα της επίδικης εθνικής διαδικασίας και στο διακύβευμα που εισάγεται ενώπιον του Δικαστηρίου, δεδομένου ιδίως ότι εξακολουθούν να είναι εκκρεμείς ενώπιον του Δικαστηρίου πολλές προσφυγές που εγείρουν σημαντικά προβλήματα ανθρωπίνων δικαιωμάτων (βλ. *Jenik κατά Αυστρίας*, αρ. 37794/07, 11568/08, 23036/08, 23044/08, 23047/08, 23053/08, 23054/08 και 48865/08, §65, 20 Νοεμβρίου 2012, *Dudek κατά Γερμανίας*, αρ. 12977/09, 15856/09, 15892/09, 16119/09, 23 Νοεμβρίου 2010 και *Bock κατά Γερμανίας*, αρ. 22051/07, 19 Ιανουαρίου 2010). Έκρινε ιδίως, σ'αυτές τις αποφάσεις περί απαραδέκτου, ότι οι προσφεύγοντες με την εντατική χρήση των δικαστικών διαδικασιών που έφτανε μέχρι την προσφυγή ενώπιον Διεθνούς Δικαστηρίου, συνέβαλαν ιδίως στην συμφόρηση των εθνικών δικαστηρίων. Εξάλλου στην υπόθεση *Αθανασιάσης και 40 άλλοι κατά Ελλάδα*, (αρ. 34339/02, §27, 28 Απριλίου 2005), συμπέρανε ότι η διαπίστωση της παραβίασης αποτελούσε επαρκή δίκαιη ικανοποίηση, αφού διαπίστωσε ότι μια διαδικαστική παράλειψη των προσφευγόντων στο στάδιο της έφεσης στέρησε την διαφορά από οποιοδήποτε διακύβευμα που θα μπορούσε να έχει αυτή για τους προσφεύγοντες.

No Φ092.22/5143

43. Στην υπό κρίση υπόθεση, το Δικαστήριο σημειώνει ότι το ποσό που ζητούσαν αρχικά οι ενδιαφερόμενοι ανερχόταν σε 475€. Το ποσό αυτό, πράγματι επιδικάστηκε από την απόφαση υπ' αρ. 2570/1999 του Διοικητικού Πρωτοδικείου Αθηνών και καταβλήθηκε στους προσφεύγοντες μετά από την απόρριψη της έφεσης του Δημοσίου από το Διοικητικό Εφετείο και της αναίρεσης του Δημοσίου από το Συμβούλιο της Επικρατείας (βλ. ανωτέρω παράγραφοι 9-11). Παρόλα αυτά, οι προσφεύγοντες προσέφυγαν στο Δικαστήριο με προσφυγή θεμελιωμένη αποκλειστικά, υπό τις δύο πλευρές αυτής, στην διάρκεια της διαδικασίας, θέμα επί του οποίου έχει αποφανθεί επανειλημμένως το Δικαστήριο και μάλιστα έναντι του καθ' ου η προσφυγή Κράτους. Επίσης, είναι προφανές ότι το ποσό που ζητούν οι προσφεύγοντες δεν τελεί σε αναλογία με το ποσό που επιδικάστηκε κατά την εθνική διαδικασία (προαναφερθείσα απόφαση *Jenik*, §65). Επομένως, το Δικαστήριο θεωρεί ότι η διαπίστωση της παραβίασης των άρθρων 6 §1 και 13 στην υπό κρίση υπόθεση αποτελεί επαρκή δίκαιη ικανοποίηση (*Αθανασιάσης και 40 άλλοι κατά Ελλάδα*, προαναφερθείσα απόφαση §27).

B. Έξοδα και Δικαστική δαπάνη

44. Οι προσφεύγοντες ζητούν επίσης 6.000€ καθένας για έξοδα και δικαστική δαπάνη ενώπιον των εθνικών Δικαστηρίων και ενώπιον του Δικαστηρίου. Προσκομίζουν φωτοτυπία ενός τιμολογίου που εκδόθηκε στο όνομα του Χρήστου Μπακιρτζίδη, υπογεγραμμένο από την Δικηγόρο τους και στο οποίο αναφέρεται το ποσό των 6.940,84€.

45. Η Κυβέρνηση υποστηρίζει ότι το αίτημα αυτό είναι υπερβολικό και αδικαιολόγητο και καλεί το Δικαστήριο να το απορρίψει.

46. Το Δικαστήριο υπενθυμίζει ότι η επιδίκαση εξόδων και δικαστικής δαπάνης σύμφωνα με το άρθρο 41 προϋποθέτει ότι αυτά έχουν αποδειχθεί ως πραγματικά, αναγκαία και επίσης εύλογα ως προς το ύψος τους

No Φ092.22/5143

(προαναφερθείσα *È κατά Ελλάδα*, §54). Επιπλέον, δεν μπορούν να εισπραχθούν παρά μόνο εάν αναφέρονται στην διαπιστωθείσα παραβίαση (*ÛÈ κατά Γερμανίας [GC]*, αρ. 30943/96, §105, CEDH 2003-VIII). Έχοντας υπόψη τα έγγραφα που έχει στην κατοχή του το Δικαστήριο και τη νομολογία του, κρίνει εύλογο να επιδικάσει από κοινού στους προσφεύγοντες 500€ για την αιτία αυτή, συν κάθε ποσό που μπορεί να οφείλεται από πλευράς τους ως φόρος.

Γ. Τόκοι υπερημερίας

47. Το Δικαστήριο κρίνει ότι αρμόζει να υπολογισθούν οι τόκοι υπερημερίας επί του επιτοκίου της διευκολύνσεως οριακού δανεισμού της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τραπέζης, προσαυξημένου κατά τρεις ποσοστιαίες μονάδες.

ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΛΟΓΟΥΣ ΑΥΤΟΥΣ, ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ, ΟΜΟΦΩΝΑ,

1. *Κηρύσσει* την προσφυγή απαράδεκτη για τους προσφεύγοντες υπ' αρ. 5, 6, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 59, 76, 88, 89, 90, 91, 92, 93, 94, 97, 98, 99, 100, 101, 106, 107, 108, 121, 122, 123, 124, 128, 129, 130, 131, 132, 137, 138, 139, 140, 149, 150, 151, 152, 164, 165, 166.
2. *Κηρύσσει* την προσφυγή παραδεκτή ως προς τους υπόλοιπους 124 προσφεύγοντες
3. *Αποφαίνεται* ότι υπήρξε παραβίαση του άρθρου 6 §1 της Σύμβασης
4. *Αποφαίνεται* ότι υπήρξε παραβίαση του άρθρου 13 της Σύμβασης
5. *Αποφαίνεται* ότι η ίδια διαπίστωση της παραβίασης αποτελεί επαρκή δίκαιη ικανοποίηση για την ηθική βλάβη που υπέστησαν ενδεχομένως οι προσφεύγοντες
6. *Αποφαίνεται* ότι

№ Φ092.22/5143

α) το καθ' ου η προσφυγή Κράτος πρέπει να καταβάλει, εντός τριών μηνών, από κοινού στους προσφεύγοντες 500 € (πεντακόσια ευρώ), συν κάθε ποσό που μπορεί να οφείλεται από τους προσφεύγοντες ως φόρος, για έξοδα και δικαστική δαπάνη

β) ότι από την εκπνοή της προθεσμίας αυτής και μέχρι την καταβολή, τα ποσά αυτά θα αυξάνονται με απλό τόκο με επιτόκιο ίσο προς το ισχύον κατ' αυτό το χρονικό διάστημα επιτόκιο διευκολύνσεως οριακού δανεισμού της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας, προσαυξημένου κατά τρεις ποσοστιαίες μονάδες

Συντάχτηκε στα γαλλικά και στην συνέχεια κοινοποιήθηκε εγγράφως στις 11 Ιουλίου 2013, σύμφωνα με το άρθρο 77 §§2 και 3 του Κανονισμού.

André Wampach

Γραμματέας

(υπογραφές)

Elisabeth Steiner

Πρόεδρος

No Φ092.22/5143

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ
ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΤΩΝ ΠΡΟΣΦΕΥΓΟΝΤΩΝ

1. È Ě È
- 2.
- 3.
- 4.
- 5.
- 6.
- 7.
- 8.
- 9.
- 10.
- 11.
- 12.
- 13.
- 14.
- 15.
- 16.
- 17.
- 18.
- 19.
- 20.
- 21.
- 22.
- 23.
- 24.
- 25.
- 26.
- 27.
- 28.
- 29.
- 30.
- 31.
- 32.
- 33.
- 34.
- 35.
- 36.
- 37.
- 38.
- 39.

№ Φ092.22/5143

- 40.
- 41.
- 42.
- 43.
- 44.
- 45.
- 46.
- 47.
- 48.
- 49.
- 50.
- 51.
- 52.
- 53.
- 54.
- 55.
- 56.
- 57.
- 58.
- 59.
- 60.
- 61.
- 62.
- 63.
- 64.
- 65.
- 66.
- 67.
- 68.
- 69.
- 70.
- 71.
- 72.
- 73.
- 74.
- 75.
- 76.
- 77.
- 78.
- 79.
- 80.
- 81.
- 82.
- 83.

№ Φ092.22/5143

- 84.
- 85.
- 86.
- 87.
- 88.
- 89.
- 90.
- 91.
- 92.
- 93.
- 94.
- 95.
- 96.
- 97.
- 98.
- 99.
- 100.
- 101.
- 102.
- 103.
- 104.
- 105.
- 106.
- 107.
- 108.
- 109.
- 110.
- 111.
- 112.
- 113.
- 114.
- 115.
- 116.
- 117.
- 118.
- 119.
- 120.
- 121.
- 122.
- 123.
- 124.
- 125.
- 126.
- 127.

№ Φ092.22/5143

- 128.
- 129.
- 130.
- 131.
- 132.
- 133.
- 134.
- 135.
- 136.
- 137.
- 138.
- 139.
- 140.
- 141.
- 142.
- 143.
- 144.
- 145.
- 146.
- 147.
- 148.
- 149.
- 150.
- 151.
- 152.
- 153.
- 154.
- 155.
- 156.
- 157.
- 158.
- 159.
- 160.
- 161.
- 162.
- 163.
- 164.
- 165.
- 166.
- 167.
- 168.
- 169.

Νο Φ092.22/5143

Ακριβής μετάφραση από το συνημμένο έγγραφο
Η μεταφράστρια

Μαρία Καραμπάτσα